

VIVEs kommunetal 2020.3: Flere unge fra yderområder end fra storbyer tager en ungdomsuddannelse

En stigende andel unge fra storbyerne tager en ungdomsuddannelse. Men det er stadig færre end i yderområderne, som dog ikke høster gevinsten, da mange af de unge efterfølgende flytter til de store byer.

Andelen af en ungdomsårgang, der tager en ungdomsuddannelse, stiger stille og roligt år for år. På landsplan er andelen af unge med en ungdomsuddannelse fra 2008 til 2018 steget fra ca. 81 procent til 85 procent. Stigningen varierer imidlertid meget fra kommune til kommune og dækker også over, at andelen af unge med en ungdomsuddannelse varierer meget på tværs af kommunerne. Der tegner sig et tydeligt billede af, at flere unge i yderområderne tager en ungdomsuddannelse, men sidenhen flytter fra hjemkommunen og sjældent vender tilbage til fødeegnen.

De unges flyttemønstre kan tydeligt aflæses på de to danmarkskort på de næste sider. Begge kort viser, hvor mange af de 25-29 årige, der i 2018 har gennemført eller er i gang med en ungdomsuddannelse. Den eneste forskel på de to kort er, at de 25-29 årige på det ene kort er fordelt efter, hvor de bor i dag, mens de på det andet kort er fordelt efter, hvor de boede, da de var 15 år.

Universitetsbyerne er magneter

Kort 1 viser, at det især er i de store universitetskommuner Aalborg, Aarhus, Odense og København, at der bor mange 25-29-årige med en ungdomsuddannelse. Derudover har kommunerne nord for København, omkring Roskilde samt et område i Midtjylland også relativt mange unge med en ungdomsuddannelse.

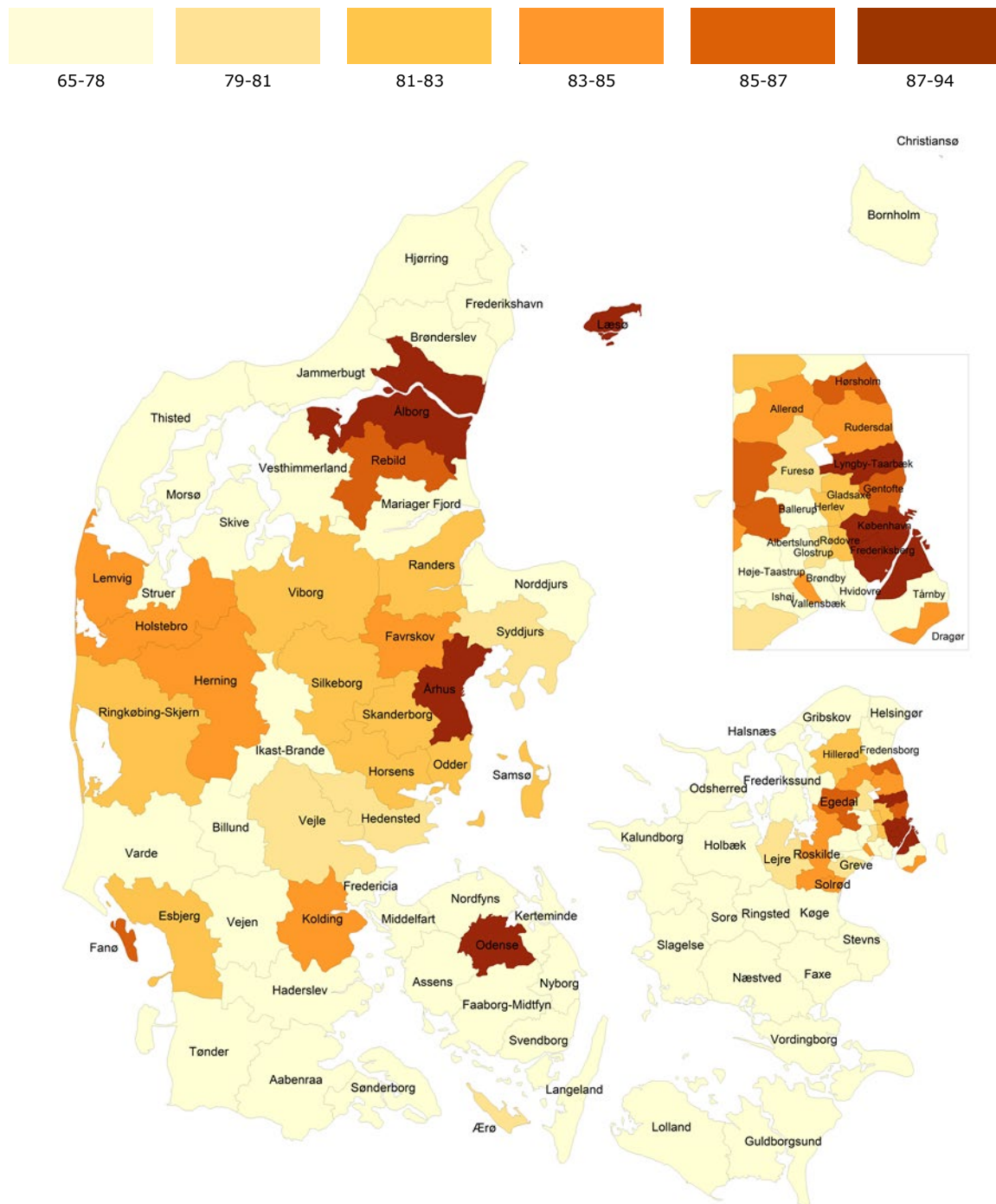
Billedet er et andet, når man ser på kort 2. Kortet viser, hvor de unge med ungdomsuddannelse boede, da de var 15 år. Ud over unge med opvækst i kommunerne nord for København og Roskildeområdet er det især unge fra Syd-, Midt-, Vest- og Nordjylland samt kystkommunerne på Fyn, der tager en ungdomsuddannelse. Andelen af unge, der tager en ungdomsuddannelse, er omvendt lavere i universitetskommuner som København, Aarhus, Aalborg og Odense. Samlet ligger de fire store universitetskommuner således relativt lavt, når vi ser på, hvor mange af deres egne "indfødte" folkeskoleelever der får en ungdomsuddannelse.

Vi ved fra forskningen, at de unges sociale og familiemæssige baggrund har stor betydning for, om de tager en ungdomsuddannelse. Kommer de unge fra et hjem, hvor forældrene har en videregående uddannelse, er der fx større sandsynlighed for, at de tager en ungdomsuddannelse. Dette er der ikke taget højde for i de to kort. Nogle af forskellene mellem kommunerne kan derfor hænge sammen med forskelle i kommunernes befolkningssammensætning. Under alle omstændigheder viser kortene dog med tydelighed, at de store byer og ikke mindst universitetsbyerne virker som magneter på de unge i ungdomsårene.

Mange faktorer spiller ind

Mange faktorer har betydning for, om unge bliver boende i deres hjemkommune eller vælger at flytte væk. Det kan for eksempel være faktorer som uddannelses- og jobambitioner, transportmuligheder, jobmuligheder, uddannelsesinstitutioners beliggenhed, etablering af familie, kammeraternes flyttee og uddannelsesvalg og forestillingen om, at det er mere spændende at bo i en større by.

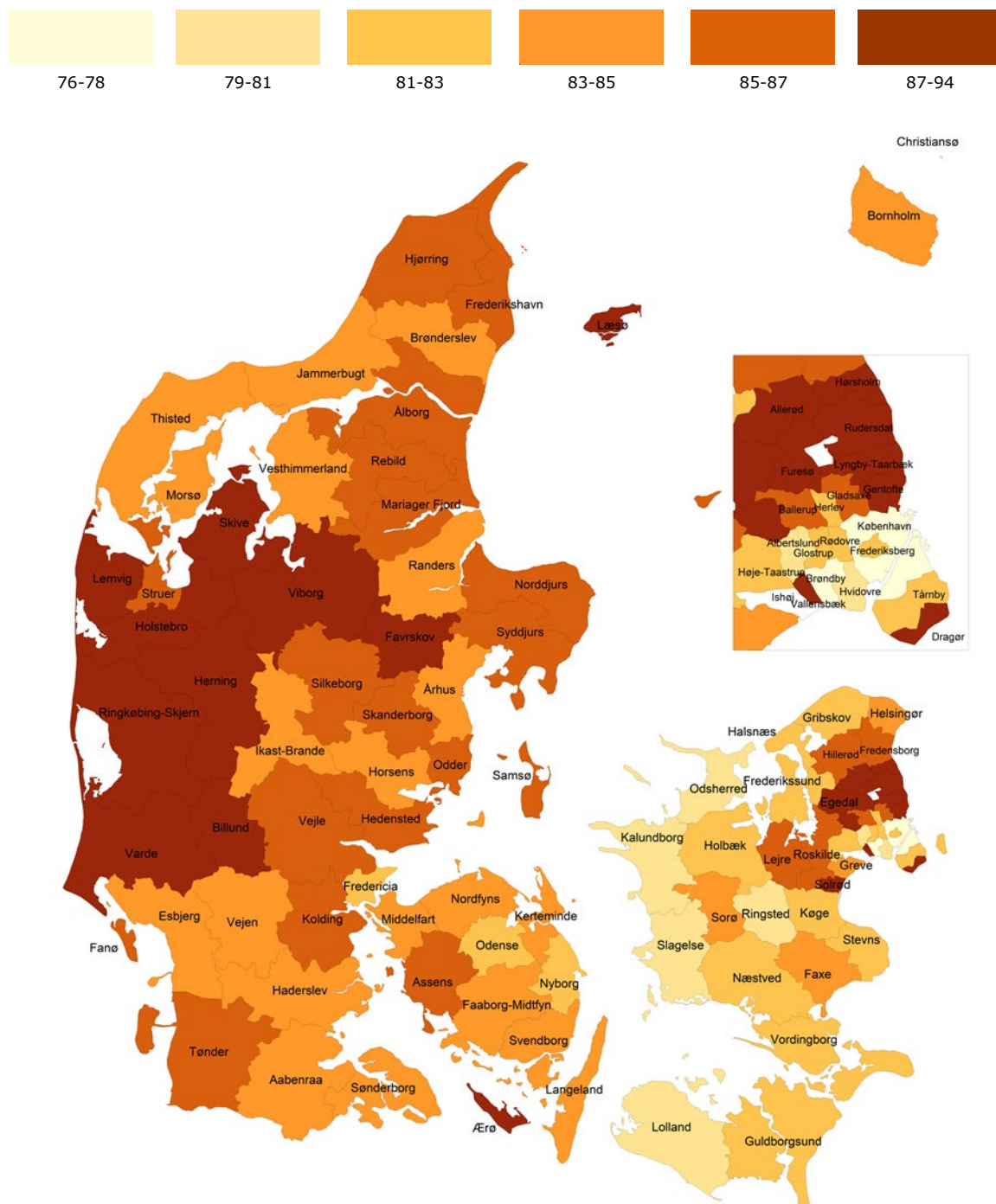
Kort 1 Andel 25-29-årige med ungdomsuddannelse ultimo 2018. Efter nuværende bopæl

Kilde: ECO Nøgletal og Danmarks Statistiks befolkningsuddannelsesregister (BUE).

De to landkort fortæller ikke noget om, hvilken ungdomsuddannelse den unge tager. Her kan det for eksempel tænkes, at unge med en erhvervsfaglig uddannelse er mindre tilbøjelige til at flytte, fordi det er muligt at finde uddannelse og praktikplads i lokalområdet. Omvendt vil unge med studentereksamen være mere tilbøjelige til at flytte væk fra kommuner uden videregående uddannelsesinstitutioner.

Kort 2 Andel 25-29-årige med ungdomsuddannelse ultimo 2018. Efter bopæl som 15-årig

Kilde: ECO Nøgletal og Danmarks Statistiks befolkningsuddannelsesregister (BUE).

Størst stigning i store bykommuner – fra lavt udgangspunkt

En bagvedliggende analyse viser, at det er blandt de unge med opvækst i de store bykommuner, at der har været den største *stigning* i ungdomsuddannelsesandelen over de sidste ti år. Det vil sige i kommuner, som er en del af hovedstadsområdet, eller hvor den største by har mere end 45.000

indbyggere¹. De store bykommuners "efterslæb" er dermed blevet mindre i forhold til landsgennemsnittet. Fortsat er der dog en mindre andel af de unge med storbybaggrund og ikke mindst i de store universitetsbyer, som tager en ungdomsuddannelse end i de mere tyndt befolkede dele af landet og især end i de mindre bykommuner.

Kommunens indsats er vigtig

Kommunerne har ikke ansvar for at drive ungdomsuddannelser, men de har ansvar for via ungdomsuddannelsesvejledningen og folkeskolen at ruste eleverne til en ungdomsuddannelse. På den måde er kommunerne en vigtig aktør i ungdomsuddannelsespolitikken.

Det kræver mere dybdegående analyser at vide præcist, hvilke forklaringer der ligger bag forskellen på de to kommunale danmarkskort. Men uanset hvad forklaringerne er, er det vigtigt at være opmærksom på, at statistik over, hvor de unge bor i dag, skjuler, at en række yderkommuner ser ud til at være ganske gode til at få de unge til at tage en ungdomsuddannelse. De høster blot ikke frugterne af indsatsen, da en stor del af de unge senere flytter til kommuner, hvor der er videregående uddannelser, flere jobmuligheder, og hvor det er mere attraktivt at være ung.

Data og metode

Analysen er baseret på ECO Nøgletal og bygger på data om kommunernes udgifter, struktur, befolkningssammensætning og uddannelsesstatus fra Danmarks Statistik.

Find flere tal fra din kommune eller se demoversionen af ECO Nøgletal på eco.vive.dk.

Se for eksempel tabeller om de unges valg af ungdomsuddannelse:

- Tabel 6.18 Ungdomsuddannelsesandel ultimo 2018
- Tabel 6.21 Tilmelding til ungdomsuddannelserne marts 2020
- Graf 6.30 Ungdomsuddannelsesandel for 18-21 årige ultimo 2012-2018.

ECO Nøgletal leverer tabeller med nøgletal samt grafer med udviklinger på 19 forskellige udgiftsområder i den kommunale sektor. Hver kommune bliver sammenlignet med en gruppe af kommuner med tilsvarende rammebetingelser på det enkelte udgiftsområde.

Kontakt: Kurt Houllberg, professor i kommunaløkonomi, VIVE: tlf. 31 57 66 84, kuho@vive.dk eller Christophe Kolodziejczyk, seniorforsker i VIVE, tlf. 31 58 79 82, ckol@vive.dk.

I VIVEs kommunetal dykker vi med jævne mellemrum ned i udvalgte ECO Nøgletal. Du kan [tilmelde dig VIVEs nyhedsbrev på \[vive.dk\]\(http://vive.dk\)](#) og modtage kommende udgaver af VIVEs kommunetal.

¹ For definition se "Afrapportering fra Finansieringsudvalget, Økonomi- og Indenrigsministeriet 2018" s. 38-39, https://sim.dk/media/19016/afrapportering_fra_finansieringsudvalget_feb_2018_pdfa.pdf